

aktivni vojaki. Dospelo je tudi ameriško, domače vojno brodogradništvo, in teden pred prvo Japonsko vojno brodogradništvo je prišlo dva dni pred razstavo. Prav gostoljubno so sprejeli od Amerikancev; z vsake boje je zagrnelo v pozdrav 13 kanonskih strel. Pri prvem japonskem strelu iz topa so sneli svojo zastavo in razobesili ameriško zastavo, da so še podloženi Ameriki. Drugi so paradirali po mestu, kjer so burne ovacije prinesli. Prvega junija pa so se podali k mestu na „Exposition Grand“. Dovoljeno je bilo, da japonske ladje japonske, torej mi je mogoče in lahko rečem, da sem bil osebnih ladjah, katere sta pošiljali smrtonosne na Japonec, končno pa sta postali japonske last. Prva ladja „Warjag“ (tako se je imenovala pod Rusom) nosi sedaj japonsko ime „Bajan“, drugi parnik „Bajan“, tega so Rusi pred Port-Arturjem potopili, pozneje so ga dvignili, temeljito popravili; sedaj je za vojsko sposoben, nosi ime „Aso“. Ne da bi hvalil Japonec, ali smelo rečem, da je izobražen in v mirnega značaja. Če ravno naši patrijotični modrijani črnosukneži napajo „divjake“, „brezverce“ itd., jaz pa da v nasprotju verskega mišljenja, nima prav nič opraviti in da ravno tisti, ki se jih navdušuje za vero in za „majko Slavijo“, za srbske tatove itd. je najbolj podvignjanski. Na ladji „Warjag“ (Soja) sva prišla v govor z japonskim oficirjem, kateri je dokaj nemško govoril. Med različnim mi je prave se najbolj zanima za nemški jezik, v se je pogovor zasukal na angleško, ali je bil zopet v nemščini nazaj; iz tega sem mal, da mu je ljubši nemški nego angleški, sicer pa tudi ni bil dobro zmožen angleškega jezika. Ravgovarjala sva se pozno v noč, kar bi rekel že kedaj poznana prijateljica, sva se težkega srca in prav prijateljsko; vročil mi je tudi svojo vizitnico z imenom, da bi si pisala kot prijatelj; tu sem mal vso krepkost in energijo teh ljudi. Tukaj so, dragi rojaki, slovenski kmetje v stari vinici, koliko važnega pomena da je znanje drugega jezika; če se ga rumeni narod s takim znanjem uči, kaj bi se ga ne Vi, ker ga obhodno potrebujete?! Posnemajte Japonca v daljni Aziji! Ne strašite se zdražbarjev v suknjah; oni se bojo nemškega jezika od mi Vas, kakor jud konkurenta. Končno polijam vse rojake naprednega mišljenja v domovini! A. Wershnig, Nev Home Maynard, Seattle Wash, N. A.

vojaški „urlaub“ za žetev.

Kakor znano, dovoljuje se začasa žetve vojaški „urlaub“. Ker nam prihaja v tem oziru vprašanje, ponavljamo poglavitno tozadevne pogoje še enkrat.

Res je, da mora vojaška oblast pri podelitvi dopusta se ozirati na obnašanje vojakov. Če se ne dovoli dopuste v kraje, kjer vladajo hujše bolezni. Ali drugače mora vojaška oblast ta dopust dovoliti, kajti to je pravica vojakov. Kakor dopušta to vojaška služba, dovoli dopust za žetev žita, koruze in mrve, za trgatve itd. Takšni dopust traja v splošni tedne. Vsi kmetijski sinovi, ki dobijo ta dopust, naj v tem času tudi res delajo. Kajti preiskuje stvar in vsak posamezni lenuh in neuporabni.

Ni treba, da bi napravili stariši ali sorodniki posebno prošnjo za dosego takega dopusta, ki prosi lahko sam pri raportu. Stariši pa naj le popisati vprašalno polo in jo po županu glavarstvu poslati. To polo ni treba kotirati in tudi ne podpisati. Takšna pola izgleda tako-le:

Vprašalna pola k prošnji Jožefa Kramerja, službenika 84. infanterijskega polka v Kremnu za žetno do 15. julija do 15. avgusta 1909.

1. Stanovniški sorodnikov prosečega:

Johan Kramer v Pesjivi.

2. Ime, starost in poklic tistih (pri otrokih le številna starost), sorodne razmere.

Ime: Joh. Kramer, 60 let star; mati: Ana 58 let, obadva bolehnata; dve hčeri v starosti 14 in 16 let in sin v starosti 16 let.

3. Ali je prosilec za dopust pred vstopom v vojsko s temi sorodniki živel?

Ja.

4. Površina in katastralni čisti dohodek posesti, označenje parcel po njih vrsti.

12 hektarjev njive, 3 hektarje travnika, 1 hektar vinograda. Dohodek 83 K 44 h.

5. Premoženske razmere.

Brez premoženja.

6. Število moških in ženskih poslov.

1 hlapec, 19 let star.

To polo naj torej domači župan glavarstvu vpošlje, vojak pa naj pri raportu „urlaub“ zahteva. Vsa nadaljna pojasnila dajemo radovoljno!

Novice.

Redakter Linhart — zopet oproščen. Prvaki so vpriporili zdaj pravcato gonjo proti uredniku Karl Linhartu. Najprej so poskušali s famoznimi „popravki“ po § 19 in skušali s tem otročji počenjanjem trditve našega lista ovreči. Bilo je to smešno počenjanje, kajti vsak pametni človek ve že danes, da je tako popravljanje skozinskozi ničvedno. Poleg tega prvaki poslanci, doktorji in duhovniki niti takih „popravkov“ v zmislu postavbe pisati ne znajo. Tako sta n. p. prvaška dohtarja Brumen in Rosina večkrat v javnosti dokazala, da ne znata tega. Dekla v našem uredništvu ju je tudi povabila, naj prideta v pisarno, da jima postavbe razloži. Mislimo, da je pač dovolj, ako se naša dekla tako daleč poniža, da hoče dvema v tem oziru nevednoma juristoma panslaviistične stranke pomagati. Ali prvaki dohtarji niso hoteli tej ponudbi ustreči. Zato so raje plačali različne stroške pri sodnijskih razpravah in so — molčali. Potem so pa prvaki pričeli tožariti. Posebno značilna je bila v tem oziru tožba veleučnega odrešenika koroških Slovencev, dr. Jankota Brejca, ki je predpreteklo soboto tako znamenito pred mariborskimi porotniki pogorel. Mož se je tako lepo blamiral, da ima človek res veselje. Takih blamaž je politični svet naših dežel malo doživel. Vemo sicer, da ima dr. Brejce precej denarja; ali vkljub temu mu ne bode posebno prijetno, da mora plačati za svojo neumno tožbarijo par tisočakov kron... Pravijo, da gre osel samo enkrat na led. Zdi se nam pa, da storijo prvaki to večkrat. Ptujski minorit „oče“ Vavpotič je bil Brejcu nevošljiv za njegovo blamažo in zato je šel istotako k sodniku ter je urednika Linharta zatožil. Stvar je sledeča: V „Štajercu“ je bil objavljen večji članek, v katerem se je temu politikujočemu duhovniku razne stvari očitalo, katere bi duhovnik, namreč pravi, čisti duhovnik katoliške vere, ne smel storiti. Zlasti se mu je očitalo, da se ne drži posebno natanko predpisov celibata (spolne čistosti) in da ima posebno veselje nad testamenti. Na vsa ta očitanja je debeli „oče“ minorit Vavpotič molčal. Pač pa je našel v članku besedo, ki se mu je zdela žaljiva in ki se tiče njegovega debelega trebuha. In zaradi te besede je Vavpotič tožil. Na vsa druga resnična očitanja, tikoča se njegovih „razmer“ in deviške njegove čistosti, držal je ta tonzurirani gospod svoj jezik. Le eno besedo je tožil. Ali — tožil jo je po napačnem paragrafu in tega tudi njegov odvetnik, dr. Rosina, ni razumel. In tako je Vavpotič s svojim prvakiškim advokatom pogorel. Vršila se je namreč v soboto, 26. junija v Mariboru razprava proti našemu uredniku in pri tej obravnavi je bil g. Linhart takoj popolnoma oproščen, „oče“ minorit in celibatar Vavpotič pa mora plačati vse stroške... Pač žalostno za — prvake. Tekom 4 tednov je bil urednik Linhart trikrat tožen (dr. Brumen, dr. Brejce in Vavpotič) in istotako trikrat oproščen. Radovedni smo le, koliko časa bode še ta prvaška gonja proti našemu „Štajercu“, odnosno uredniku Linhartu trajala. Kajti — končno bi znala tudi nam potrpežljivost počiti in potem bi tudi mi poskusili svojo srečo pred sodiščem. Kajti to nam mora tudi največji sovražnik priznati, da je surovi in osebnih bojedino plod prvakiške hujskajoče politike, ki hoče ljudstvo le podivjati, ne pa izobraziti. Urednik Linhart se teh bedastih tožb ne boji in bode i zanaprej svojo dolžnost za ljudski blagor storil.

Težba dr. Brejca — Linhart. Kakor smo že v zadnji številki natančno poročali, bil je naš urednik Linhart v tožbi, katero je naperil celovski dr. Brejce proti njemu, popolnoma oproščen. Klerikalni listi pa opirajo zdaj dr. Brejca, češ da se je pred sodnijo dokazalo, da se po „Slo-

venskemu narodu“ očitani dogodek faktično ni izvršil in da je dr. Brejce torej čist kakor novo padli sneg... No, počasi, gospoda! Pravzaprav se ni pred sodnijo prav nič dokazalo. Kakšni so Brejčevi dokazi? Urednik „Slovenskega naroda“ Noll, kateri je brzkone dotično vest spisal, je umrl. Takrat je slovesno izjavil, da ima dokazila v rokah in da bode to pred sodiščem povedal. Brejce takrat Nollja ni tožil. Šele v času, ko je bil Noll že mrtev, je dobil Brejce korajžo. Dotični dogodek se je po Nolljevi trditvi „tam pri mitnici na Trzaški cesti“ zgodil. Gotovo je, da je torej dogodek takratni mitničar „Narodu“ vposlal. Ta mitničar je zdaj tudi že mrtev in — Brejce je korajžen. Kakor se vidi, so Brejčevi dokazi prav klavni. Njegov prijatelj Vencajz, ki je oče njegove žene, ne more posebno kot priča veljati. Kajti njemu je „Narod“ 1. 1901 isto očital kakor Brejcu in tudi on se takrat ni upal tožiti. V splošnem rečeno, je torej stvar sledeča: cela zadeva napravi vtis, kakor da bi se bil dotični slučaj takrat res dogodil, čeprav se danes vsled smrti Nollja in mitničarja ne da več dokazati, zlasti ker sta tudi šefa „Naroda“ dr. Tavčar in Malovrh ves spomin izgubila. Nam je čisto vse eno, ali se je dotični slučaj dogodil ali ne. Mi tudi ne trdimo ne eno in ne drugo. Ali popolnoma napačna je trditev klerikalnih listov, kot da bi ta proces Brejčev nedolžnost dokazal. O Brejčevi nedolžnosti imajo ljudje svoje posebne nazore.

Prvaško resnicoljubje. V tožbi Linhart-dr. Brejca izpovedal je tudi glavni urednik „Slovenskega naroda“ Miroslav Malovrh. Drugače nas njegova izpovedba ne zanima posebno. Le nekaj treba opomniti in zapomniti. Malovrh je rekel glede Brejcu očitane zadeve približno to-le: Spominjam se, da je bila 1. 1901 dotična vest v „Slov. narodu“ objavljena. Ali bil je takrat ravno deželno-zborski volilni boj in v takih časih se stvari ne vzamejo posebno natanke... Z drugimi besedami povedano: Prvaki priznajo sami skozi usta svojega najnadarnejšega žurnalista, da v časih volitev hote in nalašč lažejo, da jim je takrat „wurst“, ali je kakšna novica resnična ali ne. To je pač čudna žurnalistična moralika. Nam se skoraj gnusi... Sicer pa zdaj razumemo razna nesramna očitanja prvakiških listov. Tem ljudem je ravno laž dovoljena sredstvo v političnem boju.

Razžaljeni panslavisti. Kakor smo že poročali, napadajo prvaki listi cesarja Franc Jožefa I. prav hudo, ker je ta iz lastnega žepa podaril 20.000 K za zgradbo nemškega gledališča v Ljubljani. Prvaki so pravzaprav v svoji jezi otročji in smešni. Kajti to je pač smešno, ako pričakujejo razni časnikarski kaliji, da jih bode cesar vprašal, kaj da naj s svojim lastnim denarjem stori. Da bi še očitneje in izdatneje proti cesarju hujskali, izdala je prvaška „učiteljska tiskarna“ v Ljubljani razglednice, na katerih je bilo poleg znaka Ciril in Metode družbe napisano: „Za nemško gledališče 20.000 — za slovenske kulturne namene 00000.“ Te razglednice je vlada vendarle konfiscirala in je pričela zasledovati krivce zaradi § 63 (razžaljenje veličanstva). Bodemo videli, kaj bode sodnijska preiskava dognala. Vsekakor vidijo naši čitatelji zdaj vedno bolj javno, kam jih vodi zagrižena prvaška politika.

Resnico govoril je v državni zbornici novo izvoljeni napredni poslanec Wastian. Slovenski klerikalec dr. Krek je namreč stavil slovensko politikujočo duhovščino v eno vrsto z velikim memskim pesnikom Ottokarjem Kernstock. Kakor znano, je Kernstock tudi duhovnik, pa vzorni duhovnik, ki ne izrablja cerkve v politične namene. Iz tega stališča je tudi Wastian kranjskemu Kreku odgovoril. Wastian je dejal m. dr.: Slovenska duhovščina moti hote in neprehoma dobro sporazumljenje, v katerem je do slej slovensko in nemško prebivalstvo živelo. Nadalje se obrača Wastian proti trditvi dr. Kreka, kakor da bi bili slovenski (politični) duhovniki sami golobčki. Posl. Einspinner zakliče: Korošec, kje si? Posl. Wastian nadaljuje: Iz vsega postopanja, ki je zbornici itak znano, se kaže ravno nasprotno. — Treba je bilo, da enkrat en pogumni poslanec razkrinka tisto klerikalno strujo, ki napravi iz duhovnikov — politične farje.

Iz Spodnje-Štajerskega.

Letošnje birmovanje v ptujskem okraju se je izvršilo povsem slavnostno in lepo. Bila je to res imenitna priredba, v katere sredini je stal knez in škof lavantinski dr. Mihael Napotnik. Posebno lepe in važne so bile priredbe slavnostnega birmovanja na Bregu pri Ptuj in v mestu Ptuj samemu. Na Bregu napravila je občina pri mostu lepi slavalok z napisom „Heil und Segen“. Raz hiš so visele zastave v dežel- nih, državnih in nemških barvah. Istotako je bilo vso mesto Ptuj v zastavah. Zlasti lepo okinčana so bila javna poslopja, kakor magistrat, šole, poslopje okrajnega zastopa in druga. Kar se sprejema tiče, vršil se je prvi že v petek zvečer v Hajdini. Zastopniki raznih oblasti so knezoškofa s toplimi besedami pozdravili. G. Maks Strasschill je govoril v imenu okrajnega šolskega sveta. Knezoškof je prav lepo v nemškem jeziku odgovoril. V soboto popoldne se je peljal knezoškof skozi Breg proti Ptuj. Ljudstvo ga je povsed navdušeno spremljevalo in pozdravljalo. Zanimivo je bilo videti kmetске jezdece hajdinske fare, ki so knezoškofa spremljali do farne meje na Bregu. Stara navada teh jezdecev je še vedno lepa in zanimiva. Strelji so naznanili v mestu Ptuj dohod knezoškofa. Na Florianiplatzu se je zbrala okoli 5. ure velika množica ljudstva. Zbrali so se tudi občinski svetovalci z županom Ornigom na čelu, nadalje komandant vojaške garnizije z raznimi oficirji, ptujska duhovščina pod vodstvom preč. g. prošta Flecka, okrajni glavar s svojimi uradniki, okrajni sodnik deželnosodni svetnik dr. Glas, profesorji itd. Nežno je bilo videti najmanjše otroke, ki so dospeli v belih oblekah s cvetljicami. Tudi se je udeležil sprejema grof Herberstein s svojo družino. Ko se je škofova ekvipaža pokazala, zaigrala je deška kapela. Pred rotovžem je pozdravil g. župan Ornig knezoškofa v krasnem govoru, v katerem je zlasti omenil slavno preteklost starega mesta Poetovio (današnji Ptuj) in izrazil svoje veselje nad dohodom lavantinskega cerkvenega poglavarja. Ginjen se je knezoškof zahvalil za nepričakovani lepi sprejem in izrazil svoje veselje v lepih nemških besedah. V nedeljo pa je imel knezoškof v mestni farni cerkvi lepo in dolgo pridigo, v kateri je zlasti pokazal na sporazumljenje med narodi in se priznal kot nasprotnika narodne gonje. Iz njegovih besed je bilo posneti upanje in željo, da bi prebivalstvo v mestu in na deželi vedno živelo v krščanski ljubezni in slogi. Potem je sledilo birmovanje. Isti dan napravil je knezoškof še razne obiske. Tako je posetil župana Orniga, okrajnega glavarja, deželnosodnega svetnika dr. Glasa in grofa Herbersteina. Povsod se je prijazno in mirno razgovarjal in napravil najboljši vtis. Lepi dnevi te slavnosti so minuli. Ali v srcu prebivalstva ptujskega okraja bodoje ostali zapisani i zanaprej. Knezoškof Napotnik pa je dokazal, da je pristaš miru in prave vere. Čast mu, čast pa tudi prirediteljem slavnosti!

Blamirani „krigerji“. Kakor znano, obstoji v Ptuj nekoliko veteransko društvo, ki pravzaprav tega imena ne zasluži. To društvo nosi sicer uniforme in vadi vojaške šege, ali njegovi člani so večidel ljudje, ki niti „pfleifendekeln“ pri vojakihi bili niso. Imenujejo se „krigerji“, čeprav niso družega „kriga“ (vojaške) peljali, nego k večjem s svojimi ženami. Ali ti hrabri možakarji hočejo potom tega društva „slovenstvo“ rešiti. Zato se štulijo vedno v ospredje. Ko je prišel zadnjič knezoškof na birmovanje v Ptuj, sta došla k sprejemu tudi dva „krigerja“. Župan Ornig ima na vsak način predobro srce, kajti drugače bi ju dal lahko po policiji odstraniti. Kajti vse kar je prav, tam niso imeli hrabri vojaki, ki niso nikdar smodnika duhali, prav nič opraviti. Ornig pa ju je tam pustil. Menda je mislil, da se bosta že sama blamirala. In res, res sta se osmešila. Naši čitatelji naj le to-le pomislijo: Komando „krigerjev“ je nemški. Pri sprejemu knezoškofa se je govoril nemško. Edino vodja „krigerjev“, žnidar Vesiak, je hotel celo stvar motiti in je vsled tega škofa slovensko nagovoril. To bi samo ob sebi ne bilo nič hudega. Le zato je hudo, ker so hoteli ti klavrnii „krigerji“ s tem demonstrirati. Ali knezoškof je razumel to netaktnost, to nedostojno obnašanje

teh možakarjev in je odgovoril Vesiaku na njegovo slovenski nagovor v nemškem jeziku. Knezoškof je rojen Slovenec, vendar pa je takoj razumel, da ta „krigerski“ Vesiak ne hoče drugače nego nemir delati. In zato mu je dal moralno klofot, katero si bode vitez klavrne postave knezoškof pač zapomnil. Tako so se blamirali „krigerji“ pri škofovem sprejemu. Gospod Vesiak, šivanko v roke, ne pa politiko!

Posojilnica v Ptuj. Pred nami leži poročilo z računskim sklepom „Hranilnega in posojilnega društva v Ptuj“ za upravno leto 1908. Nas zanimajo številke poročila tega prvaškega denarnega zavoda iz raznih vzrokov. V prvi vrsti je treba sicer povdarjati, da ta kakor sploh vse prvaške posojilnice ni pod nobenim oblastvenim nadzorstvom. Gospoda, ki vlada v tej posojilnici, ima torej popolnoma proste roke in sme gospodariti z denarjem, kakor se ji to ravno poljubi. Pri naprednih šparkasah je stvar povsem drugačna. Tam je oblast merodajna in oblast bi ostavila vsako nepravilno porabo denarja. Zato so tudi vloge v naprednih šparkasah popolnoma varne, v posojilnicah pa vedno nevarne. Doživeli smo v tem oziru tudi že žalostne slučaje prvaških posojilnic. Omenimo edino slučaj prvaške posojilnice v Šostanju; s kako lahkomiselnostjo, s kako brezvestnim otroškim ravnanjem se je tej posojilnici denarje izvabilo, tako da je le par prvakov dobilo iz posojilnice 500 tisoč kron, katere zavod pač nikdar več ne bode videl. In vzrok? Pomanjkanje kontrole! Voditelji so gospodarili s tujimi denarji, kakor se jim je zljubilo. Mislimo, da tudi prvaška posojilnica v Ptuj v tem oziru ni posebno izbirčna. Spominjamo se le velikega konkurza Kaiser, pri katerem je bila tudi ta posojilnica angažirana. Tudi se spominjamo dragih nakupov posestev te posojilnice, nad katerimi so tudi prvaki sami glavo majali. Morda bomo enkrat o tej zadevi natančne besede izpregovorili. Za danes si oglejmo poročilo te posojilnice za leto 1908. Pri temu je le nekaj zanimivo. Čisti dobiček l. 1908 znaša namreč 14.082 kron; od tega pa se je porabilo „za dobrodelne namene“ 6.548 kron, torej skoraj polovico dobička. To je vse lepo. Samo nekaj je: mi bi namreč radi vedeli, kakšni in kateri so ti „dobrodelni nameni“? To izvedeti imajo člani pravico! Naše trdno prepričanje je namreč, da se je porabil ta denar večidel za politične namene, za gonjo in agitacijo! Od leta 1899 do lani izdala je ta prvaška posojilnica skupaj skoraj 59 tisoč kron za „dobrodelne“ (politične) namene. Od l. 1884 do 1899 pa istotako skoraj 34.000 kron. Skupno je izdala prvaška posojilnica tekem let iz čistega dobička, torej iz denarja članov, 93 tisoč kron za politiko. Kajti drugih „dobrodelnih“ činov te posojilnice ne poznamo. In zdaj vprašamo: kakšno je to gospodarstvo? Krvavi denar članov se nekontrolirano v neznae (gotovo skoraj izključno politične) namene porabi! Seveda, čudno to ni! V načelstvu posojilnice sedijo dr. Jurčeta, Miha Brenčič, dr. Horvat, Anton Jurza, Tomaž Mikl, dekan Kralj, Alojz Senčar in Jože Zelenik. V nadzorstvu pa tudi političarji Brenčič, nadučitelj Kaukler, krčmar Koser in krčmar Mahorič. Ti gospodje morajo vedeti, kam je prišlo inkako se je porabilo teh 93 tisoč kron. Oni so odgovorni za te svote. In člani bodoje pač tako pametni, da zahtevajo pravi odgovor! Posojilnični denar se po našem mnenju ne bi smelo nikdar za politiko porabiti. Vendar pa se to po prvaških posojilnicah vedno godi. Ni čuda, da potem te posojilnice ena za drugo rakovo pot korakajo. Torej v un z resnico!

Podivjanost. Najvišja surovost, najhujša podivjanost, to so plodovi prvaške gonje proti naprednemu okrajnemu zastopu v Ptuj. Zlasti se kaže to v zločinskem uničevanju po zastopu na okrajnih cestah nasajenega sadnega drevesja. Vsak človek, ki ima le še nekaj človeškega na sebi, ki ima trohico poštenja v srcu, mora veliko dobroto sajenja sadnih dreves ob okrajnih cestah priznati. In vendar se godijo opetovano slučaj, da prvaško zapeljani podivjanci ta mlada drevesa ali porežejo ali pa polomijo. Ravno kar se nam poroča zopet, da so neznani zlikovci nekaj takih dreves na cesti v Jurčevih pokončali.

To je tako nebovpijoči greh, da človek spletnajde besede, s katero bi tako divjanje obsojali. Mi apeliramo na poštenost prebivalstva, da se pazi na nežno to drevje in da naznani vsakega zločinca, ki bi se zagrešil nad njim. Najostrejša kazen bode take suroveže ust pri njih falotsko zlobnem delu! Prvaški hujši proti naprednemu okrajnemu odboru pa so le ponosni na posledice neumestne gonje!

Prvaške metamorfoze. Prijatelj našega nam piše: Zadnjič enkrat sem bil v telovadnici nekega nemškega telovadnega društva. Na sem vidil razne fotografije in slike. Posebno je zanimala ena slika, ker se mi je zdelo, da kana oseba znana. Pogledal sem natančneje, vidil, da je to danes prvaško zagriženi trgovec Senčar. Trgovec Senčar kot ne „turner“ s črno-rdečo-zlatim trakom! Torej prvaški voditelj, ta glavni dušni oče boga nemških trgovcev, ta stebler ptujskega slovenske je bil enkrat navdušen nemški nacionalist celo „turner“! Kako se pač časi izpreminjajo! Iz paglavca postane žaba, — iz nemško-nacionalnega „turnerja“ pa slovenski prvak najbrž vrste. Kaj pravi k temu prvaško časopisje? Sino odgovora!

Posledice hujskanja. V zadnjih mesecih vzprizorili prvaški hujškači velikansko gonjo na Nemcem. Nekateri, čeprav redki kmetje, so dali od teh ljudi zapeljati. Tako so v Malineci nekateri po prvakihi poneumjeni kmetje izjavili, da Nemcem niti svoje produkte ne prodajo, res niso hoteli prodati svojega vina nemški drugi v Gradcu za ceno 36 vinarjev. Danes ti zapeljani kmetje seveda grozovito kesajo. Ali sedaj se žalibog vsakdo dvetrkat premisli predno kupi vino. Sploh mora to vsakdo poznati, da so glavni krivci slabe sedanje vinarje kupčije edino-le prvaški hujškači. Vinski kmetje vsled prvaške gonje proti vsemu, kar gojimo nemško, niti v naše kraje upali niso. In posledica je ta, da vinogradniki ne ve kam s svojo blagom. Žalostno je to! Ali bi ne bilo desetkrat pametneje da bi živeli Nemci s Slovenci v dobrem sporazumljenju? Ali je res prvaška narodnjaška gonja in nesrečna politika več vredna nego vsa gospodarska bodočnost? Kmetje, dramite se! In kadar vam prvaki zopet svojo gonjo pridejo, takrat jih pošteno požena!

Gospod župnik v Polensaku! Vas in Vaše prijatelja učitelja ter sploh vse Vaše tovarišče vprašamo popolnoma mirno in stvarno: Ali ta je zdaj prav in ljubo, da zgradba ceste Polensak-Bratislavec ne napreduje? Vi, gospod župnik in Vaši zagriženi pristaši ste zakrivali, da cesta doslej ni uresničila in da okrajni odbor tistega stori, kar je bil preje storiti namenjen. S tem ste Vi, gospodine fajmošter, tamokšni kmetje na sve strani hudo oškodovali. Pri tem vam ne pomaga noben izgovor. Vprašamo Vas in Vaše prijatelje torej povsem resno, ali ste tem oškodovanjem svojih lastnih tovarišev voljni ali ne? Vi ste krivi in dobro vam da se vam bodoje kmetje tudi prej ali slej merno zahvalili.

Nedostojno obnašanje. Nekaj časa sem našel leguje penzionirani župnik Sattler v Celju. Če se, ki govorijo nemško, na javni cesti na nas zaslusni način. Upamo, da bode enkrat na prava vega naletel! Sicer je ime Sattler itak že znano.

Travniški gnoj. Piše se nam: Okrajni zastop ptujski sprejema naročila na čilski salpetra v svrhu gnojenja travnikov. To gnojilo dobi pri okrajnem zastopu ptujskem proti gotovni plačilu v žakljih po 100 kilogramov. Priporočljivo je, da se rabi to gnojilo vkljub letošnji suši otavo že zdaj. Na en oral se potrebuje 50 kg čilskega salpetra. Kadar bode otava 10 cm visoka, naj se potrosi 25 kg gnojila nanjo; sriti se pa to ne sme ne pri dežju in ne pri rosi, temveč samo kadar je travnik popolnoma suh. Kadar je otava 20 cm visoka, naj se potrosi zopet 50 kg. Gnojilo naj se meša s pepelom, zemljo ali peskom, da se lahko to mešanico potrosi. Strokovni učitelj Erhardt, ki je imel zadnjič krasno predavanje v Ptuj, je javil je, da se na ta način pridelek otave podvoji. Cena čilskega salpetra je za 100 kg okrog 30 K. Opozorjamo kmete ptujskega okraja na to veljavno delo, ki ga je prevzel okrajni zastop!

sploh ne je obsojal. Večjo nagrado je razpisal okrajni odbor, da samo dajo zločine na sadnem drevju na okrajni Jurovcih storil. Kdor bi tega zločinskega dobil, poplačan bode torej z lepo svoto e ustavila.

Okrajni zastop v Laškem trgu, kateri je adnjih volitvah ostal v naprednih rokah, se e konstituiral. Ustanovni shod se je vršil r. m. Troje došlih reklamacij se je kot zemljene zavrglo. Za načelnika je izvoljen star dr. A. Mravlag, za namestnika g. disebno me Kar Valentinitsch, vsak z 28 glasovi. V elu nasli- hart (Trbovlje), direktor Diernmayer (Hrast- i ptujski župan Adolf Weber (Laško), A. Stegenssek. nemški župan!

Torej ta Vinoprodajalci! Pozor! V ponedeljek 5. ju- i se vrši v Pekelskivesi pri Poljčanskem ovstva, veliki žvinskij sejem. Vinoposestniki nalec in povabljeni prav v obilnem številu živino na eminjajo, ker se ne bo stojnina pobirala, ko-pa dobi vsaki za vsako goved, katero ta najhujše na sejem postavi ali prižene 1/2 litra dobrega e? Pro- matega vina zastonj. Da bo dovolj kupcev je ekrbljeno.

Življenje rešil. Pri kopanju v Dravi v Ptuju el je trgovski pomočnik Hutter v deroč vodo, e je so se vzela vso moč. Z zadnjimi močmi se elne deli je oprjel za mostov obok in klical na pomoč. izjavili, umar g. Jožef Pirich je to začul in prišel v dajo. In em čolniku reževo na pomoč. Z veliko ne- nški za- sta za lastno življenje je Hutterja tudi anes se e rešil in na suho spravil. Čast pogumnemu jo. Kajti eljen!

Samomor. Marija Frangeš iz Jablan pri remisli, gerskem se je vrgla pod železniški voz, ki ji do pri- nogo in roko odrezal. Bila je takoj mrtva. vinske ok je iskati v slabih življenjskih razmerah.

Utonil je v Dravi pri sv. Lovrencu ob Ma- govori pri kopanju železniški aspirant Johan a posle- att.

Mladi tatovi. 15 letni F. S. in 16 letni svojim asetkrat. St. sta ukradla v Mariboru iz zaprte blagajne i v do- karnarja g. Rabitsch nekaj čez 20 K. S tem a fraza, arjem sta se peljala v Gradec in ga tam za- vredna- arila. Slaba vzgoja!

Obilo blagoslova. Hlapec Anton Ranzinger e, pre- t s to Pekelski vasi pri Poljčanah ima že 5 otrok. ženite! e dni pa je porodila njegova žena — 4 krep- Vašega dekle. Tako se je z enim hipom pomnožila ovarise žna na 9 glav.

Hiša podrla se je gostilničarju Brauhartu v Polen- esu. Vse je v razvalinah. Ljudje so se še prap- upnik, asno rešili.

Veliki požar. Preteklo nedeljo zvečer divjal bor ni v sv. Petru v Savinjski dolini veliki ogenj, enjen. e vpepel 9 poslopj. Domača požarna bramba nošnje kor tudi brambe iz Žalca, Gutendorfa, Griž temu i St. Paula so delale do 6. ure zutraj, da so o Vas ar omejlje. Nevarnost je bila velikanska. K ste s e ni bilo vetra.

Župnik — samomrilec. Iz Kogelhofa pri vemo, kfeldu se poroča, da si je vzel tamošnji žup- ej pri- k Johan Uhl življenje. Trpel je baje na bla- nosti.

Umril je po dolgi in težki bolezni v bolnici i Ptuj g. Alois Raschl iz sv. urbane fare v arosti 63 let. Pogreb splošno spoštovanega po- upnika se je vršil pretekli četrtek. Naj počiva rano! i miru!

Iz drevesa padla je viničarica Marija Slo- ter v kanz v Žerovincih pri Ptuj in si zlomila nogo; bi se nobala je črešnje.

Konj se je splašil nekemu posestniku; eljivo pravnik Wolawetz iz Ljutomerja je hotel konja i štavi; dobil je pa tako močni udarec s ko- o kil ytom, da se mu je leva noga zlomila.

Z vročim lugom se je delavec Gmeiner pri amreku tako težko ranil, da so ga morali v e pri bolnišnico peljati.

Iz Koroškega.

Iz Prevalja se nam piše: Dva črna bika sta e zaletela iz St. Daniela na Prevalje za plot. am se medseboj pogovarjata o tem, da mora i župan iz Prevaljah v Kumprejevo šolo v St. Daniel, da se bode naučil od njega, kje mora tkat da se kaj dobi. Ko slišijo pogovor teh dveh amih bikov krave na paši, začele so se na en glas smejeti, svinje so pagrnkale. Če bi ta dva imenovana vzela v roke vse metlje iz St. Da-

niela in začela pometati po celi velikanski ob- čini Prevalje, ne bode ta vjela ne enega buteca ne, da bi šel v Kumprejevo šolo v St. Daniel; najmanje pa naš župan iz Prevalja kateri gospo- dari narvežji občino koroške dežele že ta osmo leto! Ako bi pa pometala ta dva iz St. Daniela po lužah, je mogoče da se njima posreči, da vjemeta kakšno zeleno žabo, da bi ta skočila tam gor; prepričan sem pa, ko bo prišla ta žaba na mejo, bode takoj škčila nazaj, zakaj ko na gnilem gnoju v St. Danielu ni kaj za pri- čakati. . .

Taverska železnica je torej gotova in bode 5. julija otvorjena. Otvorilni vlak vozil bode ob 1/2 8. uri zutraj od Spittala v Gastein, kjer se bode uradna praznovanja končalo. Cesar bode prišel iz Ischelna čez sv. Mihael v Spittal, da se udeleži slavnosti. Potem se bode vrnil vladar čez Stenaich-Irdning v Ischl. Vlak slavnostnih gostov iz Dunaja bode odhajal ob 4. uri in šel čez Celovec v Beljak.

Nesreča se je zgodila v sv. Marjeti pri Ve- likovcu. Posestniku Hernetter se je splašil konj in privrgel pri temu voz. Hlapcu se je križ zlo- mil in je bil takoj mrtev, Hernetter je smrtno- nevarno ranjen (ravno se nam poroča, da je nesrečnež tudi že v bolnici umrl), neko dekle pa je bilo lahko ranjeno.

Detomor? V Celovcu so zaprli dekle Ano Verhonic; sumničijo jo detomora. Našli so namreč v vodi dojenčevega mrliča, kateremu so bila usta z robcem zavezana. Skoraj gotovo je, da je Verhonic ta umor izvršila.

Samomori učencev. Zaradi slabega šolskega spričevala hotel se je v dravski dolini neki de- ček najprej z nožem žile odpreti, potem s tinto zastrupiti in končno s peresom kri zastrupiti. Rešili so ga vedno pravočasno. Tudi razni drugi učenci so se hoteli ob življenje primesti.

Izgubil se je hlapec Morte iz Pirkaha. Boje se, da bi bil utonil.

Konj ubil je v Liedingu hlapca Andreja Wurmizter.

Po svetu.

Ljubi „Stajerc“! Skrbna žena pride v krémo in pravi: Kaj, moj mož še vedno popiva? Pustite me takoj k njemu! — Krémar: To Vam ne bode pomagalo, gospa; gotovo Vas več ne po- zna. — Direktor jetnice: Ali je Vaša žena za ta čas, ko ste zaprti, preskrbljena? — Jetnik: Hvala Bogu, ona je tudi zaprta. —

Roparji so napadli 8 potnikov, ki so se vozili v rusko mesto Koczerov. Umrili so reveže na grozoviti način in jih oropali. Le dva potnika sta se mogla ranjena rešiti.

V verski blaznosti je prisilil ribič Paone v Chrifinu svojo ženo, da se popolnoma sleče. Po- tem ji je prizadel z britvijo več kot 100 težkih ran. Na vpitje so prihitei sosed i rešili ne- srečnico iz rok blaznega ribiča.

Rudarska smrt. V rudniku Santa Elisa na Španskem so se plini razstrelili. 11 delavcev je mrtvih, 5 pa teško ranjenih.

Uničen oddelek kozakov. Perzijski ustaši so napadli oddelek ruskih kozakov pod vodstvom hetmana Zapolki in so skoraj vse pomorili.

Tatvine potresnih podpor v Messini. Poroča se, da se je denar, katerega se je nabralo po celem svetu za vsled potresa v spodnji Italiji prizadete, po večini od laških politikov pokradlo. Grozno je kradel n. p. mestni svetovalec Galatioto v Catani. Ta je ukradel tudi 13.000 iz Avstrije došlih lir. Messina je bila silno bogato mesto. V palači Ponnisi so našli za 300 tisoč lir žen- skega okinca. Vse skupaj se je našlo pod raz- valinami 100 milijonev lir. Ves ta denar je bil pokraden. Odkritja teh tatvin povzročila so zdaj velikanske škandale.

Grozni oče. Zaradi družinskega prepira iz- vršil je krčmar Bogedič v Castellusov grozni čin. Odsekal je svoji najstarejši hčeri glavo in ranil potem svojo ženo do smrti. Ko so ga za- prli, je le obžaloval, da ni še svoja dva druga otroka umoril.

Oblgavili so v Gleiwitzu pri Breslavi delavca Pyzica iz Galicije. Na smrt obsojeni je svojo ženo, njeno mati in svojo sestro zaradi neke dedščine umoril.

Ali je treba sadnemu drevju poleti gnojiti?

Ker je bilo po nekaterih krajih vreme prav ugodno, ko je sadno drevje cvetelo, zato je drevje močno oblo- ženo s sadjem. Marsikateri se vsled tega zelo veseli dobre sadne letine, a malokateri se spomni, da je treba poskr- beti z ene strani za popolni razvoj sadja, z druge strani pa za to, da bo rodilo drevje tudi v bodočem letu mnogo.

Da se to doseže, nadomestiti se mora v zemlji vse one redilne snovi, ki jih je drevo vzelo iz nje ali dru- gače povedano: drevesu je treba gnojiti. Šibko rastoče sadno drevo se včasih prebogato obloži s sadjem in ker nima dovolj moči, oziroma ne najde v zemlji dovolj hrane, da bi prehranilo vse sadje, odpade ga včasih več nego polovica, a če je ostalo na njem mnogo sadja, opeša in celo usahne. Drevo pa ne potrebuje redilnih snovi le za razvoj sadja, ampak tudi za to, da nastavi cvetne popke za prihodnje leto. V glavnem pa potrebuje drevo v ta namen fosforatnih in kalijevatih gnojil. Ko je toraj drevo odcvetelo, naj se mu pognoji z močnimi a lahko sprejemljivimi gnojili. Posebno dobra za to je povrta ali razkrojena in z vodo močno stanjšana gnoj- nica in straniščnica, katera deluje tem uspešnejše, čim- bolj je stanjšana z vodo in čimbolj pogostoma se ž njo drevo zaliva. Taká gnojila posrkajo korenine kar na- ravnost.

Dobro je tudi, če se potrosi po zemlji pod dre- vesnim kapom lesni pepel ali še boljše je, ako se ga zmeša z gnojnico in drevo potem s tem zaliva. Dr. Wa- gner priporoča, naj vzame oni, ki gnojnice nimajo, 30 dkg solitarnokislega kalija in 20 dkd žvepl.-kislega amonjaka ter raztopi vse skupaj v 10 l vodo.

S takim tekočim gnojilom, kakor je to, zaliva naj se pa le zvečer pred kakim dežjem; gnojilo se tudi ne sme zlit i deblu, ampak po zemlji pod drevesnim ka- pom in ako je le mogoče, skopljje naj se ob robu kapa za lopato globok in enako širok jarek ter zlije tekoče gnojilo vanj. V lahki zemlji se zgubi po vrhu polita te- kočina takoj v globočino, če je pa zemlja bolj zvezna, napravi naj se vsaj več lukenj s kakim železnim drogom. Na ta način in s takim gnojilom naj se začne gnojiti sadno drevje, kakor hitro je sadje lesnikove debelosti in gnojil naj se skozi celo leto, dokler se sadje pobere. V to svrho naj se rabi nikdar same, pa tudi ne premalo z vodo stanjšane gnojnice, ker taka sadnemu drevju več škoduje nego koristi in če se drevje ž njo večkrat zalije, celo usahne.

Ako se drevju na ta način gnoji, dovaja se mu obenem vodo, katera mu je, ko je sadjem obloženo, še potrebnejša nego gnojnica. Če je bila zemlja že poprej dobro pognojena, naj se drevo poleti vsaj z vodo zaliva. Kajti ako sadnemu drevesu vodo primanjkuje, sadje od- pada in če ostane sadje na njem, zori nekako prisiljeno, se ne razvije popolnoma ter ni prav nič okusno. Zaliva naj se poleti posebno jablane, ker imajo korenine bolj pri površju zemlje in trpe vsled suše prej nego drugo sadno drevje. Neobhodno potrebno ravno ni, da bi se pogostoma zalivalo, ali vsakokrat, ko se zalije, naj se zalije tako, da se zmóči zemlja tudi v globočini. Ako se sadno drevje zaliva, sadje v kratkem močno odebeli. Ko se je začelo sadje barvati ali pisati, naj se z zalivanjem prekine.

Da se zemlja posebno krog mladih sadnih dreves prehitro ne izsuši, pokrije naj se takozvani drevesni ko- lobar z gnojem, listiem, steljo ali kakim drugim materi- jalom, ker to ne le zemljo obsekuje, ampak je tudi pripomoček, da ostane vedno rahla.

Gospodarske.

Kako naj se obskrbuje konje poleti. Ko je zrak poln prahu in velika vročina, vzame naj se primer- no gobo za brisanje, pomoči jo v svežo vodo in izpere konju nosnice. Če ostane konj čez nedeljo v hlevu, ob- loži naj se mu kopita z vlažno ilovico, ker drugače po- stanjejo krhka. Preden se konja prekuje, naj se na pred- večer podkve polagoma konju sname in obloži kopita z mokro ilovico, da se kopito namoči in potem razširi, ker drugače postane podkev, pribita na suho kopito, pretesna, kakor hitro se kopito namoči. Kopita naj se večkrat blata očistijo in z mlačno vodo operajo in ko se nekoliko osušila, namaže naj se jih z vazelinom ali prešičjo mastjo. O vročih dneih naj se spusti konje v plitvo vodo, da se sami skopljajo, ali pa naj se jih drži na povodcu in z gobo pomočeno v vodo dobro spira. V hlev naj se jih priveže šele potem, ko so se dodobra osušili.

Košnja. Najvažnejše opravilo za kmetovalca v me- secu juniju je košnja. Zato naj skrbí, da si že pred košnjo vse pripravi, da bo zamogel pričeti s košnjo takoj, ko se ustanovi vreme. Pripravi in sklepa naj kose dobro, pripravi naj zdostno število vil in grabelj in sicer raješ več, da bi ne zmanjkale, ko se pripravljá k dežju in treba poiskati več delavcev, da pomagajo spraviti suho in deloma posušeno seno na kupe ali v lonce. Kositi naj se prične tedaj, ko je večina trav v polnem cvetju, ker tako seno je najbolj tečno.

Da ne pojde solata v seme, priporočajo nekateri, naj se dvigne celo rastlino z lopate nekoliko iz zemlje. Za kako dlan od rastline zabode naj se lopato v zemljo in jo posebno potisne pod korenine. Nato naj se pritiska na držalo lopate tako, da se rastlino z zemljo vred ne- koliko privzdigne in spusti potem zopet na mesto. S ta- kim ravnanjem se zemlja deloma strese ali loči s kore- nin, vsled česar se rastlino moti v rasti, a rastlina pri tem ne ovane. Izvršiti se pa mora to delo še preden je začela iti solata v seme.